

Ritkán írok kézzel. De ezt most ceruzával és kézzel írom meg. A kurzor sürgötése nélkül. Máskor segít a monitorcsend, most lebénít. Most először érzem azt, a hegyi füzet olvasása után, hogy az írásból a papírral és az íróeszközökkel együtt a *főlé hajlás* tűnt el. A test boltíve.

Hegedűs Gyöngyi 43

Füzet, mondja magáról a keményborítós könyv. A füzetekkel mindig hadilábon álltam. Ahogy az elemiben az évek előrehaladtával egyre kisebb betűkkel kellett volna írnom. Volt, hogy írásból

## AZ ELTŰNT MONOLÓG NYOMÁBAN

Győrffy Ákos

*Hegyi füzetét olvasva*

csak nekem volt házi feladatom... Mindig katasztrófa volt a külalak. Külalak és íráskép. A külső és belső megfelelés közötti feszültség.

A borítón elmosódott kép. A fényviszonyok miatt már a légvételtől és a szívdobbanástól is bemozdul a kép. Ettől a glória-szerű suhanás az amúgy mocsanatlan fákról készült képen. Csak a hó világít. Késedelem van az expozícióban. Nem csak abban. Magában az észlelésünkben is. Mi mindig a múltat nézzük. Akármilyen gyors a hang és a fény, akármilyen gyors az ingerületvezetés, az érzékszervi csatornákon át érkezve, ami a képet, hangot észleletet kiváltotta, már a múlté. Mert minden ilyen reakció válaszreakció. Mintha minden kérdés lenne. Az érzékszervi észlelés dialógus.

Van valami azonban, ami nem így közvetít. Már az érzékszervek észlelése előtt értesít minket a valóságról. Késedelem nélkül. A kérdés maga a felelet. Monológ.

A két leképződés közötti interregnumban vagyunk. *Egy mondatnyi lepke.*

A kettős észlelés ott van álmunkban is. Mert van, aki álmunkban virraszt. Ő az álmodó. És vannak az álmodottak. Álmomban hányszor megélem, hogy félek, nem tudom, mi következik, pedig én álmodom. Mintha ott is kétféle énem lenne: monológ és dialóg létállapotban egyszerre.

Ott is őrizzük ezt a kettősséget. A szétszálazhatatlan monológ, és az érzékszervekre bontott dialógus kettősségét.

Van valami megrendítő a monológban. Úgy értem, az igazi monológban. Most nem a híres nagymonológokra gondolok (bár azokat is félünk mostanában

igazi monológként színpadra vinni), hanem T.J., a hajléktalan skizofrén monológjában. Nem a neologizmusok, nem a primer inkoherenca, nem a skizofrénia megannyi tünete. Nem is az ember ősi, megőrüléstől való féelme.

44 Olvasom, és arra gondolok, talán csak az az igazi monológ, ahol a monologizáló szólíthatatlan. Ahol a szólíthatatlan szól. Mert mindegy kifele vagy befele indulunk el: az űrbe jutunk. *Ez a bolygó valójában belső tér, hangsúlyozom, belső.*

Nem mindegy, ember üldöz be minket a monologizáló észlelésbe, és zárja dialogizáló tereinket, azzal, hogy elviselhetetlenné teszi az érzékszerveken át beömlő képeket, hangokat. Azzal, hogy ésszel felfoghatatlan disszonanciát teremt a hangsávon bejövő anyai szeretlek értelme és hangsúlya között. Vagy valami transzcendens tapasztalat von befelé. Mert szükségünk van ennek a monologizáló térnek a ráción túli logikájára. Ami sokszor úgy érezhetjük, *értelmezi helyettünk az események rejtélyes rajzolatát. ..válhat az örület terepévé, miközben a tisztánlátás rejtett helye lehetne.*

*Éjsötétben csillogó szemekkel figyel.* Az, hogy figyel, nem jelent rivaldafényt. Inkább a Jelenlét koncentrációjának furcsa mintázatát. A periféria központozását. Az embernek rossz az érzékszervből adódó periférikus látása. Ez a figyelem éppen oda terel. A peremhelyzetben átélt intenzív jelenléthez.

Az észlelés birodalmának legkülső provinciáján zajlanak a később üdvtörténetileg is fontos események.

Ám csak azok élík ezt meg, akik egy olyan korban is, mikor a magától értetődő istenhit már nem létezik, átélík, hogy Isten csak *magától* értetődhet. Nem hasonlítható. Az érzékszervi tapasztalatok nem írják le. Az érzékszerveket megkerülő észlelés pedig nem fog szavakat adni leírására. *Nem volt vonás, amire emlékezni lehetne.* Nem, ez a mondat nem egy álomleírásból származik. Valós megtapasztalásból, mikor az engesztelhetetlenség *ajtónyi jégtömbje* felolvad. És amire ez a hasonlíthatatlan azt mondja: *látod?*, azt sem a szemmel látja a látó akkor. Egy hang lett a látomása. Hogyan lehet harcolni egy hanggal? –kérdezi Szent Ferenc Ghelderode színművében, miután már többször hallotta, hogy egy hasonlíthatatlan hang a nevéen szólította.

Elszakítottságban élünk. Mintha ez a kétfajta észlelés is ugyanazon naprendszer két egymásból kiszakadt bolygója lenne. Az egyik időnként magához próbálja vonni a másikról a vizeket. *A holdfény kapcsolatban áll a megnevezhetetlennel, akinek tekintetét ezen az éjszakán magamon éreztem.*

Talán ezért nem igazán hajlékunk a test. S ha nem az, akkor építhetünk akármit magunknak, hajléktalanok maradunk. *A ház saját szaga. Az elhagyatottság szaga.*

Minden elhagyatott lesz, ami a birtokviszony foglyává válik. Raghoz köt. Az ember Földje egyHoldas.

45

Hiába harácsolunk össze nagybirtokokat. *A birtoklás vágyát a minimálisra csökkenteni.*

Nem birtokolni, tartozni. Tartozni valamihez, valakihez. Ehhez jó szöszedet minden, ami úgy miénk, hogy nem birtokoljuk. *Présház, ártér, dűlőút, rönk, szurdok. ...ha meghallom...szorítást érzek szívtájékon.* A szív szöszedete.

Aki elindul befelé, nem magától indul. Ez egyfajta vitetés. *Az ént el kellett hagyni hozzá, levedleni, mint kígyóbőrt. Tele van az erdő énem levedlett burkaival.* Nem kiüresedés ez, hanem megüresedés. Kenózis. Nem tekint semmit zsákmánynak. *(Fil. 2. 6-7)*

*Alig voltam jelen önmagamban.* Az addig alvó lélek *kinyitja szemét, kristálytisza, metszően éles, de nem hideg tekintete, és képes úgy nézni mindenre, mintha először látná. Vagy inkább mintha mindig is látta volna.*

Mondják, a próféta nem a jövődőt mond, hanem jól látja a jelent. Ezzel az önmagát megüresítő jelenléttel.

Az Eredet nincs messzebb tőlünk, mint a kezdetekben.

Nem könnyű visszatérni ebből a monológból az érzékszervek dialógusához. *Az nem lehet, hogy ezentúl úgy kell élnem, hogy nem hallom többé a szavait.* Pedig jó, ha visszatérünk, mert nem kivenni akar minket ez a Hang a világból, mely szólíthatatlanságunk legmélyéről szólít, hanem megtartani.

\*\*\*\*\*

Ránézek az írásképre, már megint csúnya külalak. Jó, ha el tudom olvasni a saját írásom. Végtére is piszkozat, átírom géppel majd olvashatóra. Bár lehet, az írásképpel többet mond a preverbális emlékezetéről. Lehet, nem tisztáz semmit az olvashatóvá tett szöveg.

A kézzel írt receptjeim sem voltak legtöbbször olvashatók a patikus számára. Még jó, hogy az irgalom nem vényköteles.

